

POD ZIMNÍM SLUNCEM JIHU

ČEŠTÍ MALÍŘI NA KORSICE
A FRANCOUZSKÉ RIVIÉŘE
1925–1931

6. DUBNA – 25. ČERVNA 2023
VERNISÁŽ VE STŘEDU
5. DUBNA V 17.00

Josef Hubáček, Akvadukt, 1927(?),
olej na plátně, 73 × 100 cm,
GASK – Galerie Středočeského kraje,
foto Zdeněk Matyáško

Otakar Nejedlý, Cagnes sur Mer, 1925, olej na plátně,
54,5 × 93,5 cm, Galerie hlavního města Prahy

Josef Hubáček, Ajaccio, 1926,
olej na plátně, 60 × 41 cm,
Kooperativa pojišťovna, a.s.,
Vienna Insurance Group

Výstava se zabývá dvěma fenomény, jež se v letech 1925 až 1931 vzájemně proplétaly a s nimiž jsou také spojeny její dvě ústřední postavy – Otakar Nejedlý (1883–1957) a Josef Hubáček (1899–1931). Jednak to je prvních pět zahraničních plenérů Nejedlého krajinářského ateliéru na Francouzské Riviéře a na Korsice (1925 Cagnes-sur-Mer, 1926 Cap d'Antibes, 1928 a 1929 Ajaccio, 1930 Pont de Suve u Toulonu, 1931 Cap Ferrat u Nice) a jednak Hubáčkův objev Korsiky, kde v jejím hlavním městě Ajacciu strávil čtyři zimy (1926/27 – 1929/30). Přijížděli sem za ním jak Nejedlý se svou školou i individuálně, tak jeho dva nejbližší přátelé Bedřich Piskač (1898–1929), který pak krátce nato zemřel právě při cestě na Korsiku, a Jan Slaviček (1900–1970).

Josef Hubáček, Castellucio, 1928, olej na plátně,
73,7 × 100 cm, Moravská galerie v Brně

Josef Hubáček, Korkové duby na Korsice,
1930, olej na plátně, 65 × 92,5 cm, Krajská
galerie výtvarného umění ve Zlíně

Josef Hubáček, Úvoz, 1930, olej na plátně,
117 × 88 cm, Galerie hlavního města Prahy

Nejedlý a Hubáček reprezentují tradičnější polohy krajinomalby. Jejich osobní styl se formoval pod vlivem umění, jež předcházelo revolučním výbojům fauvismu a kubismu z období před 1. světovou válkou. Hubáček v té době přecházel od projevu ovlivněného Cézannem a Corotem k zemitějším courbetovskému realismu, který ve svých závěrečných obrazech z Korsiky propojil s úsilím o ideální kompozici téměř klasicizujícího stříhu. Tyto obrazy tak představují nejen vrchol jeho díla, ale řadí se také k nejvýznamnějším projevům české krajinomalby 20. století. Slaviček s Piskačem tehdy naopak procházeli neofauvistickým obdobím, jehož expresivní barevnou nadsázku a modernistickou stylizaci mimo jiné ovlivnil příklad Václava Špály, s nímž se přátelili a který si právě v té době zformoval svůj výrazný krajinářský styl. Bouřlivé diskuse o budoucí orientaci krajinomalby při večerních posezeních nad sklenkou vína spoluutvářely pracovní atmosféru plenérů. Mezi studenty najdeme osobnosti, které se později dokázaly výrazně prosadit, i regionální krajináře, někdy zcela pozapomenuté. Na výstavě jsou pracemi z pobytů zastoupeni Alois Fišárek, Bořivoj Žufan, Bohumír Dvorský, Vladimír Hroch, František Michl, Josef Vacke, Lucie Klímová, Josef Václav Síla, Karel Hofman a Josef Olexa.

Na konci roku 1924 byl po více než dvaceti letech obnoven ateliér krajinomalby na pražské Akademii, do jehož čela byl povolán právě Nejedlý. Klíčovou součástí jeho výukového programu se staly malířské plenéry – po Čechách a v únoru a březnu, kdy se u nás venku malovat nedalo, na jihu Evropy. Zahraniční výpravy byly spojeny s návštěvami významných muzeí umění, naplánovanými vždy během cesty tam či zpět.

Do nově vzniklé Nejedlého školy přestoupili i dva přátelé Jan Slaviček a Josef Hubáček, jejichž studium se blížilo k závěru, a také oni byli účastníky těchto prvních plenérů. V září 1926, kdy již studenty nebyli, se Hubáček rozhodl strávit zimu na Korsice, kde je levně a ušetří náklady na nový kabát a vytápění ateliéru. V říjnu dorazil do Ajaccia, kam za ním Slaviček přijel v lednu 1927. Následující zimu Hubáčka doprovázel Piskač a Nejedlý, který zde

Jan Slaviček, Cesta v okolí Ajaccia, 1927, olej na plátně, 80 x 100 cm, GASK – Galerie Středočeského kraje, foto Zdeněk Matyáško

Bedřich Piskač, Cesta s korkovým dubem, 1928, olej na plátně, 54 x 73 cm, Galerie hlavního města Prahy

chtěl prozkoumat možnosti pro další plenér. Nakonec sem jeho škola přijela dvakrát a zejména první pobyt se setkal s nesmírnou odezvou jak na Korsice, tak i v českém tisku. Bydleli na předměstí Ajaccia v opuštěných domech – Hubáček nejdříve v domě Sorba, od druhého pobytu ve vile, které přezdívali Dům hrůzy, studenti pak na statku Suartello, při druhém pobytu v domě Sorba – a malovali okolní zemědělskou krajinu téměř bukolického charakteru s nevýraznou horou St. Simeon, mořským zálivem a zdejšími akvadukty z 19. století, v obrazech však působícími jako antické památky.

Po několika letech se jim však tento mikrosvět okoukal a malířsky vyčerpal. V dalších dvou pobytech se Nejedlého škola – a s nimi opět Hubáček a Slaviček – vrátila na Francouzskou Riviéru, kde se zabývali především motivy s mořským pobřežím. Horní hranicí projektu je rok 1931, kdy Hubáček po návratu z Francie onemocněl srdeční chorobou a v říjnu zemřel. Také Otakar Nejedlý od následujícího roku nasměroval cesty svého ateliéru do jiných oblastí Středomoří.

Všichni zmínění malíři patřili ke společnosti umělců a jejich příznivců scházející se ve vinohradské kavárně Hlavovka, jejíž ústřední postavou byl Otakar Nejedlý. Na Korsice i ve Francii je navštěvovali další přátelé z tohoto okruhu, například básník a překladatel Petr Kříčka nebo hudební kritik Silvestr Hipman. Hipman je autorem obsáhlého strojopisu *Za malíři na Korsiku a jiné kratochvíle* uloženého v Archivu Národní galerie, který poprvé publikujeme v doprovodné knize.

Pobytům na Korsice a na jihu Francie se české dějiny umění zpočátku věnovaly pouze v rámci monografií jednotlivých malířů, zejména samozřejmě Josefa Hubáčka. Prvním samostatným uchopením byla jedna kapitola knihy *Cesty na jih*, doprovázející stejnojmennou výstavu v Obecním domě, jejímž autorem byl editor knihy Josef Kroutvor. Náš projekt je tak prvním, který se tomuto fenoménu věnuje monograficky. Reviduje řadu omylů v datech a topografii, a to i díky tomu, že součástí průzkumu byla návštěva kurátora výstavy v Ajacciu. Zde díky expertu na korsické moderní umění Pierre-Claudu Giansilymu navštívil domy, kde čeští malíři pobývali. V domě Sorba, který se téměř nezměnil a dodnes patří stejné rodině, se dokonce nacházejí obrazy, jež čeští malíři tehdy majitelům věnovali. Okolí Ajaccia se však během posledních padesáti let proměnilo k nepoznání a kdysi zemědělskou krajinu pomalu pohlcuje expandující město. V původní podobě zůstala zachována už jen v obrazech několika českých malířů.

Marcel Fišer

Bořivoj Žufan, Krajina na Korsice, 1928, olej na plátně, 56 x 94 cm, Oblastní galerie v Liberci

Vladimír Hroch, Chatteau Sorba, Korsika, 1929, olej na plátně, 55 x 65 cm, Moravská galerie v Brně

Alois Fišárek, Zátíší u okna, 1929, olej na plátně, 65,5 x 52 cm, Muzeum města Brna

Pod zimním sluncem jihu
Čeští malíři na Korsice a Francouzské Riviéře 1925–1931
6. dubna – 25. června 2023
Vernisáž ve středu 5. dubna v 17.00

Doprovodné akce:
10. května, 17.00 – komentovaná prohlídka spojená s křtem katalogu
31. května, 17.00 – přednáška kurátora výstavy

Výstava je uspořádána ve spolupráci s Archivem Národní galerie v Praze a Oblastní galerií Vysočiny v Jihlavě. Nakladatelství Arbor vitak ní spolu s oběma galeriemi vydává stejnojmennou publikaci. Projekt se koná za významné podpory Galerie Kodl.

Kurátor: Marcel Fišer
Editoři publikace: Lucie Večerníková, Marcel Fišer
Grafika výstavy a publikace: Tereza Hejmová

Galerie výtvarného umění v Chebu, příspěvková organizace Karlovarského kraje
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb
T: +420 354 422 450
info@gavu.cz, www.gavu.cz

V roce 2023 vydala Galerie výtvarného umění v Chebu, tisk Marcel Fišer, grafika Tereza Hejmová, tisk Dragon Press, s. r. o., náklad 600 ks.

Výstavní program GAVU Ministerstva kultury ČR z grantového programu GAVU Cheb je podpořen z grantového programu GAVU Ministerstva kultury ČR.